

KOTITAIDE

1908
N:o 8

**HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
◇◇◇◇ VEISTOA ◇◇
TAIDETEOLLISUUTTA**

7:s
vuosikerta

Suurin valikoima
Taideteollisuusesineitä
kuparista, messingistä,
bronsista, raudasta,
kristallista, porsliinista
ja fajansista
G. F. STOCKMANN
OSAKEYHTIÖLLÄ
— HELSINGISSÄ. —

TOIMITUS:
EINO SCHRODERUS, VIETTI NYKÄNEN
TYYNE KOLINEN y. m. y. m.

Toimituspaikka: Alpertink. 20. puh. 5594.
Konttori: Huvilakatu 5, puh. 644. * Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide.
Tilaushinta 9 mk. * Ilmestyy 12 num. vuo-
dessa vähintään 30 kuvallitteen seuraamana.

5 Herman Lindell 5
ERITYISLIIKE
Taiteilija- ja
Piiustusaineita
5 I. Henrikink. 5
5 Helsinki. 5

Hennebique Rautabetonia, R. P. HEINRICH.

Sähköosoite: Heinrich. Helsinki Pohj. Esplanadink. 27. Puhelin 44 57.

Tekee täydellisesti tulenkestäviä Rautabetongirakenteita omien systeemien ja muiden nykyaikaisten ja koeteltujen rakentamismetoodien mukaan.

Kokonaisia paperi- ja selluloosatehtaita, puuhiomoita, höyrysahoja y. m. Turpiinlaitoksia

Kouluihin, sairashuoneisiin, asuntoihin y. m. kaksinkertaisia kolvia täytteen tai ilman.

Suomen suurin

Kateaineiden erikoisliike,

ammattitaitoisine johtajineen katto-, tiili-, liuska-, Heinrichin reformikatto, puusementtikatto y. m. rakenteissa.

Suomessa rakennettu:

Tirkkosen liikepalatsi, Tampere.
Lauritsalan höyrysaha, Lauritsala.
Porvoon selluloosatehdas, Tolkio.
Kansakoulurakennus, Helsinki.
Luteril. evankelilyhdistys, Helsinki.
Nokian-Osakeyhtiö, Nokia.
Helsingin kaup. työväen asuntoja.
Punkaharjun asematalo.
Kansakoulurakennus Kotkassa
y. m., y. m.

Saksalaisten ja itävaltalaisien

Münchenin Pyrofogontlaitosten

haaraosasto.

„Pyrofogont“ lattiat (valmistettu yli 500,000 m²) terveydellisessä suhteessa paraita koulujen, sairaaloiden, asuinrakennusten y. m. lattiaita.

Palkittua työtä.

Paraita suosituksia.

RUBEROID

PARAS KATTO- JA ERISTYSHUOPA.

Ruberoidi pysyy ehdottomasti vedenpitävänä!

Ruberoidi kestää aina ilman vaikutukset!

Ruberoidista ei paahtavimmassakaan helteessä tipu mitään; tämän kautta pysyy puhtaus aina ja kattokourut eivät likau!

Ruberoidi on hajutonta, alasvaluvaa sadevettä voidaan käyttää talouteen!

Ruberoidia ei kattamisen jälkeen sivellä. On olemassa kattoja, jotka ovat värillä sivelemättä pysyneet 11 vuotta vedenpitävinä!

Ruberoidia voidaan laskea sekä kaltevaan, makaavaan että pystyasentoon!

Ruberoidi korvaa alallaan halpuudessa ja hyvydessä puusementin, eristää erinomaisesti vettä, lämpöä ja kylmää, ja tarvitsee sen lisäksi pienen painonsa takia (1 m² = 2 kg) hyvin köykäiset kattotuolit!

Ruberoidi on taipuvaa, niin että muuri- ja piippusaumat voidaan sillä peittää!

Ruberoidi voidaan maalata tavallisella öljyväriellä!

Ruberoidiin ei väkeväkään hapot, lipeät ja kaasut vaikuta! Veturien ja savupiippujen rikkipitoiset höyryt eivät sen vuoksi sitä syövytä!

Ruberoidia siihen kuuluvine lisäaineineen sekä neuvoja ja selityksiä saadaan liikkeeltä.

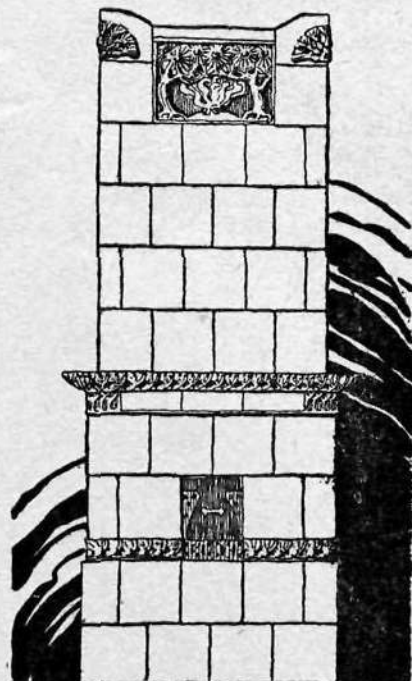
OSCAR FRANCK & C:o.

Ruberoidiseuran m. b. H. Hamburg tuotteiden yksinmyyjä Suomessa.

P. Esplanadinkatu 27.

HELSINKI.

Puhelin 5096.

Turun Kaakeli-Tehdas

myy halvimmalla aivan uusmallisia kotimaisten arkkitehtien piirustusten mukaan valmistettuja uunia sekä saleja että ruokasaleja ja jokapäiväishuoneita varten.

Näyttelyvarasto

Helsingissä,

Iso Roobertinkatu 25

R. MELLIN

KULTASEPPÄ

Valmistaa kaikellaista kulta- ja hopeasepäntöitä.

Ilmoittakaa
Kotitaitteessa!

Taidetakomo

KORU

Eino Schroderus.

Valmistaa lampuja, lybtyjä, kynttiläjalkoja, kirjoitustelineitä, huonekaluheloja y. m., y. m.

Ottaa suorittaakseen kaikenlaatuista rauta-, kupari- ja messinkiteollisuuden alalle kuuluvaa taiteellista työtä.

EINO SCHRODERUS.

Arkkite.

Kristianink. 5. P. 53 48. TAKOMO Pietarink. 14.

JOSEPH OLBRICHIN MUISTOLLE.

anomalehdet kertovat Joseph Olbrichin kuolleen tuskin neljäkymmenen vuotiaana.

Tavallista rikkaampi elämän juoksu on katkennut.

Harvinainen kyky on mennyt manalle.

Silmien ohi kiittää vaiherikkaana jaksona tämän miehen kulturihistorialliset taitelut, nuo nuoruutta uhkuvat

voitot ja tappiot, jotka unhottumattoman erottamattomasti ovat keskittyneet Olbrichin nimeen, kautta kaikkien aikojen.

*

Olbrich, syntynyt Itävallan Schlesiassa, opiskelee Wienissä Otto Wagnerin johdolla ja tulee, vielä ihan nuorena, mestarin oikeaksi kädeksi, ja arvossa pidetyksi apulaiseksi.

Vuonna 1895 julistaa Wagner aikakauskirjassaan „Moderne Architektur“ uuden suunnan manifestin. Tavattoman selväpiirteisesti ja terävästi lausuu hän tässä, että arkkitehtuurin, päästäkseen entiseen asemaansa johtavana taiteena täytyy murtaa menneisyytensä ja rohkeasti ja päättävästi asettua uuden ajan kannalle. Päämääränä, konstruksioni ja aine, deriveraa Wagner uuden arkkitehtuurin suuntaviivat. Perusajatushan ei ole kovinkaan erikoinen. Mutta hänen suorituksensa oli sensijaan harvinainen. Ja rautatierakennuksissa — jotka ovat vieniläisten ylpeys — toteuttaa Wagner perusajatuksensa tavalla, joka yhä vieläkin herättää ammattimiesten kieltämättöä kunnioitusta ja ihailua.

Noissa rautatierakennuksissa oli Olbrich hyvänä apuna mestarilleen.

Mutta tämä nouseva nero kulkee pian omia teitään.

Kun yhdeksäntoista nuorta taiteilijaa — maalareita, kuvanveistäjiä, arkkitehtejä, vuonna 1898 astuvat esiin ja muodostavat oman piirinsä, uskottiin Olbrichille tämän pienen lahkokunnan temppelein rakentaminen. „Secessionin“ talo lähellä taideakatemiaa Wienzeilen varrella, muis-

tuttaa vielä monessa suhteessa Wagnerin tyyliä, mutta sellaiset detaljit kuin ilmava, kullalla kirjailtu, laakerilehtien ja oksien muodostama kupooli on jo kokonaan Olbrich'ia; se on iloinen ja välittömästi vaikuttava impromptu, jommoista hänen vanha opettajansa, jolla oli ahtaampi muotokäsitem, tuskin olisi voinut hyväksyä.

„Secession“, mikä huono ja hullunkurinen kaiku onkaan nyt tuolla sanalla! Mutta tähän eivät nämä nuoret hyökkääjät, jotka sen ensiksi lippuunsa kiinnittivät, olleet syylliset.

Sillä epäilemättä ei tässä ollut ainoana vaikuttimena nuorten nousu vanhoja vastaan, ei ainoastaan alituisesti uudistuva kapina, joka ikäänkuin kellon heilurin heilahduksen tavoin, osoittaa uuden sukupolven astumisen näyttämölle. Se oli vielä voimakkaampaakin. Se oli todellakin kykyjen myrskykulkue kyvyttömyyttä vastaan — uuden ajatussuunnan nousu vanhoja traditsioneja vastaan.

Ja ennen kaikkea, tässä oli kysymyksessä antaa taiteelle oikeutettu asemansa; se oli ihanteellinen yritys, — joka jo syntyessään oli tuomittu epäonnistumaan, koska meidän kauppaaikakaudellamme kaikki rihkamaintressit syrjäyttäisivät taiteen.

„Ver sacrum“ oli tämän lahkon äänenkannattaja. Ennustettiin pyhää kevättä, muinaisaikaista nuoruuden kukoistusta. Luotiin vapaasti välittämättä mistään kaupanäkökannoista; sommiteltiin lepopyynyjä, suunniteltiin huoneita samoinkuin toiset runoilivat tai säveltivät.

Ja kumminkin tapahtumain johdonmukaisuus vei heidät sinne, minne ei olisi tahdottu joutua.

Sillä „Secessionjugendstil“, — sehän on meillä jotenkin samantapaista kuin kauppahumbugi, tusina tavara, joita huonosti verhoaa „uusien“ muotojen valepuku — jotka ammattipiirtäjien käsissä ovat väärennetyt ja karikeeratut mauttomiksi suurteollisuustehtaitten konttoreissa.

Rahaintressit, kaupanäkökannat, joista oli koetettu päästä eivät olleetkaan niin helposti jätettävissä.

Vainuten kultaa, omistivat sulavat liikemiehet tämän uuden suunnan, ennenkuin se vielä oli kypsyntykään, tallaten ja tahrien sen upean kukkatarhan. Ja varustettuna houkuttelevalla otsikko-

kirjoituksella „Secession“ levisivät heidän luettelonsa pian yli koko maailman, tarjoten taideteollisuutena mitä räikeimpiä tehdastavaroita joita vaan pilasivat irtonaiset koristeet.

Saapaspihtiä aiheettomilla kiemurakoristeilla — „Secession“! Mäyräkoirien kannattamia tuhakkupia — „Jugendstil“!

Löytyy kirjallinen valokuvanidos Olbrichiltä, tältä ensimmäiseltä wieneraikakaudelta Hermann Bahrin kustantamana. Hienonhieno, keikarimainen olento, joka johtaa töitä rakennuspaikalla hienolla kepillään, ikäänkuin tanssimestari, joka johtaa balettia.

Yht'äkkiä kuuluisaksi tullee Olbrichille kasaantui tilauksia joukottain. Paitsi huonesisustus- ja yksityisiä huonekalupiirustuksia sekä taide-teollisuus esineitä, laatii hän samalla piirustuksia lukuisiin huviloihin, rikkaille nousukaille, tai tavallista enemmän ymmärtäville ihailijoilleen Wienin ympäristössä.

Tästä alkaen painaa häntä kuuluisuuden kirous.

Hän ei saa enää rauhaa, ei tilaisuutta syventyä itseensä; kenties ei hänen, valoisa ja suruton luonteensa ja tarumainen kätevyytensä ja luomistaitonsa sitä kaipaakkaan.

On sanottu, että hän laatii huonesisustuksia, kuten joukko yleviä maalareita muotokuvia; yhden istumisen aikana. Ja toiseksi: hänen rakennuksensa tuoksuvat vielä valmiina ollessaan akvarelliväreiltä ja tuschilta.

Kuvaavasti kutsuu Olbrich joukon tutkielmia ja kuvia valmiista teoksistaan, jotka hän tällä aikakaudella on laatinut „ideoiksi“.

Sillä ideoita kaivattiin, aistikkaita ornamenttalisia ja dekoratiivisia tekeleitä. Tuolin tuli olla lyyrillinen runo, rakennuksen draama.

Ei mikään voi olla enemmän harhaan vievää, kuin sanoa Olbrichin taidetta *tarkoituksenmukaiseksi*. Se on yksinomaan dekoratsionia. Jos se soveltuu tarkoituksenmukaisesti — vielä parempi!

Tämä taidesuunta oli hybridi belgialaisen van de Velden teräsvieterimäisen notkeista viivanmuodoista ja skotlantilaisen Mackintosh-piirin naisellisesta kukkaisornamentista. Kaikkialla on kukkia. Itsetietoinen pyrkimys „tunnelmaan“, saattaa katsojan pois suunniltaan. Pianon yli holveutuu kaari, jonka ympäri kiemurtelevat veistetyt ruusut: sävelten tulee kummuta aaltolina, kuten lintujen laulu puutarhapensaikosta. Ja makuuhuoneen ikkunan ylitse levittää Hypnos alaspäin suunnatut siipensä — seinällä painavat viattomat orvokit väsyneet päänsä uneen.

*

Vuonna 1899 kutsuu Hessenin suurherttua Olbrichin järjestämään ja johtamaan tuota sittemmin niin kuuluisaksi tullutta taiteilijasiirtolaa Mathildenhönessä, Darmstadtissa.

Se oli suuriarvoinen työ. Se ei merkinnyt enempää eikä vähempää, kuin että hän sai ottaa vastaan, uljaiden, taidettarakastavien renessansi ruhtinaiden arvostelut. Kaikkialta kutsuttiin taiteilijoita — koristemaalareita, taidemaalareita, kuvanveistäjiä; arkkitehtina oli Olbrich.

Yritys alettiin mitä suurimmilla toiveilla. Uutta kultaista aikaa ennustettiin. „Ein Document deutscher kunst“ kirjoittivat he itsetietoisesti, mutta ehkäpä oikeutetulla ylpeydellä — ensimmäisen näyttelyn nimeksi. Valittuna tuntee nuori, tuskinpa pari vuotta yli kolmenkymmenen vieniläinen itsensä kutsutuksi loistavaan toimeen; *Olbrichia* käyttää hän nimenään, yksinkertaisesti ja lyhyesti — ei Josef Olbrichia, kuten tavallisten porvarien on tapana.

Taiteilija-siirtola Darmstadtissa ei kyllä saavuttanut niin suurta merkitystä, kun oli toivottu. Herttuallisen suosijan intressit laimenivat vuosien mukana; ja itse siirtolassa erottautuivat eripuraiset mielipiteet sinne ja tänne. Henkilövaihdoksia tapahtui alituisen, eikä kukaan tahtone kieltää, että suurinosa noista hyvistä herroista joita vuoronsa jälkeen suurherttuallinen armo kohatasi, olivat sangen pieniä kykyjä, jotka hyvin vähän antoivat yritykselle loistoa.

Se oli Olbrich, joka tätä piti pystyssä. Hän saa aikaan täällä aivan hämmästyttävän työnnon; jos selailemme tuota erinomaisen hyvin toimitettua kuvateosta, missä on hänen darmstadtutuotantojaan, on mahdotonta käsittää, miten tuo mies ainoastaan muutamien vuosien aikana on ennättänyt niin paljon. Ja hänen puuhansa ulottuvat kaikkialle, värillisistä pöytälinapiirustuksista alkaen, läpi kaikkien taideteollisuushaarojen aina yksityisrakennuksiin — huviloihin, maalaistaloihin — ja monumenttaaliseen arkkitehtuuriin saakka. Kaikilla aloilla tekee hänen omintakeinen joustava ja kevyt lahjakkaisuutensa hänen improvisatuurisen kykynsä ja ehtymättömän luomislahjansa tarpeelliseksi.

Hänen muotokäsityksensä ja tyyli-tunnelmansa muuttuvat näinä vuosina huomattavasti paljon yksinkertaisemmiksi, selvemmiksi ja maukkaammiksi; hänen maamiehensä wieniläisen, Josef Hoffmannin esimerkki on myöskin suuresta arvosta. Olbrich, jonka voima muuten on pientä, oikullisen eleganttia ja raffineerattua, saavuttaa nyt miltei aina todellisen suurileimaisen monumenttaalisuuden. Niinkuin nättelyrakennuksessa Ernst—Ludovig—Hans Mathildenhönessä, samoin kuin erityisissä yleisten rakennusten luonnoksissa Darm-

stadtissa. Suurelta Baselin asemataloluonnokselta, vaikkakin erinomainen yksityiskohdissa, kuitenkin puuttuu arvokkaisuutta, on liian satunnainen eikä tarpeeksi todellinen pää-ääriviivoissaan — se on soma, erikoinen ja oivallinen luoma. Mutta pyssykö se ajan aitausten sisäpuolella? Uskaltaapa epäillä. —

Jos nyt, kuolinsanomien saatuaamme koetamme selvittää Olbrichin elämäntyön arvoa ja merkitystä, niin on vaikeata täydellä oikeudenmukaisuudella toisia, suurempia moraalisia henkilöitä kohtaan asettaa se kovinkaan korkealle. Olbrichin onnettomuus oli hänen wieniläinen alkuperänsä, on sanottu, ett'ei wieniläisten koskaan onnistu luoda mitään todellisesti suurta; he ovat liian lahjakkaita.

Lausunto saattaa tuntua liian eriskummalliselta, mutta Olbrichin kärsi liian kevyestä ja loistavasta lahjakkaisuudesta.

Ilman taistelua ei saavuteta suuria tuloksia.

Tämän erinomaisen kyvyn ei ole koskaan tarvinnut taistella — ei ulkoapäin tulevia vaikeuksia vastaan, eikä voittaessaan itseään. Työ oli hänelle leikkiä, uhmailevaa, ylpeätä, onnesta ja auringonpaisteesta juopunutta turnausleikkiä. Ei mitään salattuja voimia uinunut tässä povessa, ei millään synkällä ja mahtavalla haltijalla ollut asuinsijaansa tässä sydämessä, pinnan alle vangittuna, väännellen itseään rauhattomasti kahleissaan murtaakseen ne eräänä päivänä itsensä vapauttaen.

Saksalaiseen taiteeseen ei Olbrich ole vaikuttanut yksinomaan terveellisesti; tuo taipuvaisuus liialliseen koristeluun, jota usein huomaa, on kyllä

suuressa määrässä kiihtynyt hänen arvostelujensa kautta.

Ja hänen suurimmat edistysaskeleensa olivat ehkä jo otetut.

Eihän ole voinut jäädä huomaamatta, miten Olbrich viime vuosina on seisonut yhä enemmän yksin. Saksalainen kansallisuus ei ole mielihyvällä häntä, ulkomaalaista, wieniläistä nähnyt niin vaikuttavassa asemassa. Mutta syyt ovat syvemmällä. Hänen elämänhaluiselle, kevyelle ja kokeille maailmanmiesmäiselle taiteelleen oli tuo raskas, totinen saksalainen — itse asiassa vierasta. Siitä johtuu, että kaikkialla Saksassa parhaillaan kuletaan toisia teitä. Jonkun Bruno Paulin terve yksinkertaisuus tai Peter Behrensin klassillinen totisuus soveltuu luultavasti kansallisuonteelle paremmin kuin tuo rajua, leikkisä wieniläisveri.

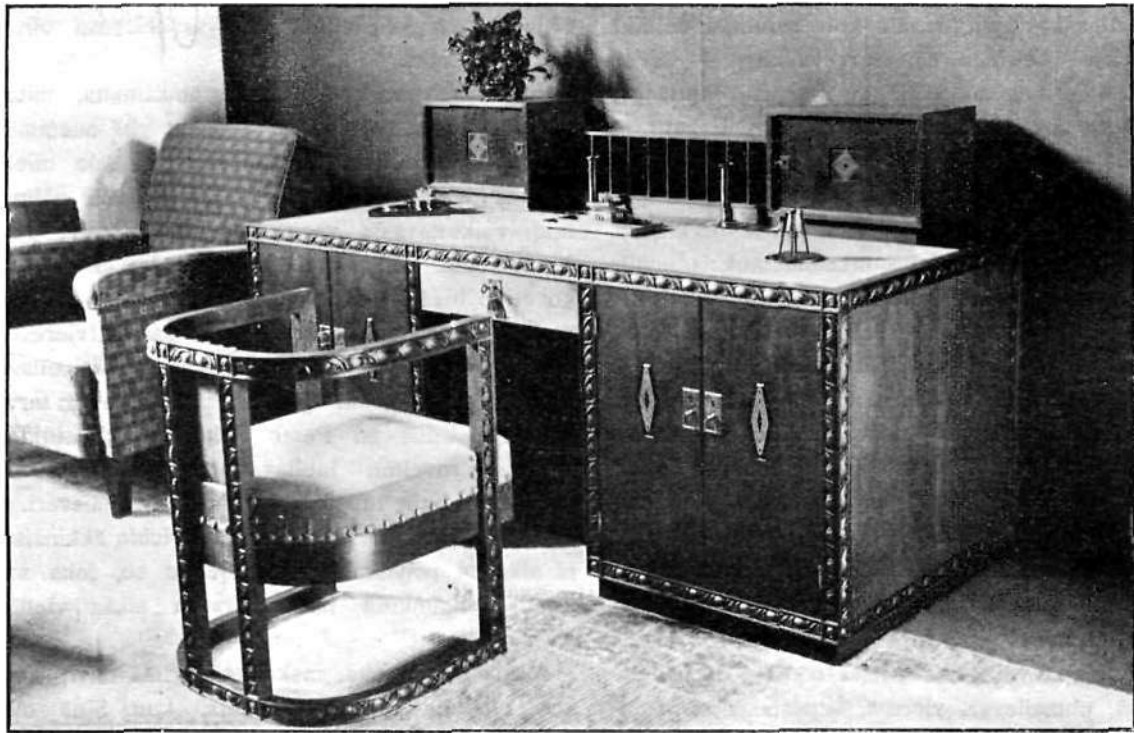
Senpävuoksi ei surrakkaan Olbrichin äkkinäistä ja aikaista poistumista; onnellinen se, joka saa kuolla, ennenkuin hänen uransa alkaa viettää alaspäin.

Mutta surulliselta, raskaalta näyttää taivas kesken elokuun auringonpaistetta, kun Sinä olet poissa, Olbrich — auringonlapsi. Nykyajassa, porvarillisia hyveitä — ah miten ikäviä! — olit sinä jumalanarmoitettu luonnonlahjakkaisuus, karkeloiden yli tomuisen maan kevyin kiiltokengin. Nyt saamme me, työtoverisi jälleen polkea arkipäiväistä tietä, ilman ilahuttavaa kuvaasi.

Nyt ovat sinun kesäpäiväsi lopussa, nyt et enää liihoittele silmäimme edessä — perhonen!

Gustaf Strengell.

TEOLLISUUSNÄYTTELYSTÄ

BOMANIN HERRANHUONEEN KALUSTOA

BOMANIN HERRANHUONEEN KALUSTOA

Yleisön maku.

iin usein kuin taiteilijat ja teollisuudenharjoittajat kokoutuvat neuvottelemaan siitä, onko paremmille taideteollisuuden tuotteille raivattava tie kansan keskuuteen ja millä tavalla se on tehtävä, uudistuu jono tyyppillisiä lausuntoja. Lähinnä tuovat taiteilijat aivan yleisesti esiin ihanteellisen vaatimuksensa. Me olemme tunnustaneet tämän tahi tuon parhaaksi. Jos me seuraamme tätä, saamme me tuotantomme kulttuurisesti oikealle perustukselle ja hankimme kansalle uutta ja hyvää. Teollisuudenharjoittajat vastaavat: Me olemme teidän puolellanne — mutta vain sydämellämme. Te tahdotte hyvää, oikeaa, mutta yleisö haluaa huonoa ja vanhaa, emmekä me uskalla teidän kanssanne työskennellä, jos emme tahdo suorastaan vahingoittaa itseämme. Meidän yleisöllämme on huono maku. Heidän kanssaan täytyy meidän sopia ja heitä palvella. Emme me ole uudistajia vaan ammatinharjoittajia, emme me ole maunmäärääjiä, vaan kysynnän täyttäjiä ja palvelijoita. — Sitten puhuvat taiteilijat taas kulttuurista, hyvästä, todellisesta ja kauniista, ammatinharjoittajat kohottavat olkapäitään ja niin erotaan toisistaan tuntien, että on puhuttu toistensa parissa, mutta puhuttu kieltä, jota toinen ei ensinkään ole ymmärtänyt.

Molemmat puolet ovat käsityskantoineen oikeassa. Molemmilla on taas siinä suhteessa väärin etteivät valitse määrittelystään oikeita vastakohtia. On kysymys siitä ovatko todellakin varsinaisesti yleisön makuun vetoamisessa aate ja ammatillinen kauppa vastakohtia toisilleen. On kysymyksessä: Onko yleisön maku sellainen, että se kaikissa olosuhteissa vaatii huonoa? Taiteilijat ja ammatillaiset tapaavat vastata myöntävästi tähän kysymykseen, vieläpä jälkimäiset suuremmalla innolla kuin edelliset.

Minusta tuntuu, että tässä tapahtuu vääryys yleisöä kohtaan. Jos katselee eri kauppojen näyteikkunoita, kuten esim. korutavarakauppojen, kultateollisuuden, paperikauppojen, rautatavaroiden, huonekalujen, porseliinitavaroiden j. n. e., niin saataisi itse asiassa näyttää siltä, kuin olisi kauppiailta merkillinen, käsittämätön halu epäkauniisiin ja muodottomiin, tuotteisiin, jotka korvaavat sen, mitä niiltä muodon ja maun suhteen puuttuu lisäksi kestävyuden puutteella. Mutta meidän täytyy tarkastaa lähemmin. Silloin huomaamme me valitun vanhanaikaisten esineiden vieressä suuren

joukon tuotteita, jotka nololla ja kömpelöllä tavalla ovat esittävinään uudempaa makua. Ne ovat toisiinsa verrattuna lukuisimmat, ja siitä voimme syyllä päättää että ne yleisöä enemmän miellyttävät, kuin se vanhanaikainen romu, joka verhoaa taiteellisen köyhyytensä rokoko- ja renessanssi koristeihin. Tästä johtuu se tärkeä tosiasia, että yleisö ei ole niin vanhoillista, kuin toivottomat haluaisivat luulotella. Yleisö ottaa uuttakin vastaan. Miksi ottaa se uutta vastaan? — Me katselemme jälleen näyteikkunoita ja teemme sen huomion, että näissä uudemmissä tuotteissa on ajettu takaa niin sanottua nuortyyliä (Jugendstil). Hyväksyykö yleisö sen siksi, että se on huonoa? Ei. Vaan koska sillä on ollut aikaa tunkeutua kansaan, koska on nähty sen tuotteita niin usein ja niin kauvan, että siihen voitiin tottua. Ja näin johdutaan siihen, että yleisöllä tosin ei ole mitään hyvää, mutta ei myöskään positiivisesti huonoa makua. Yleisö ei valitse yleensä maun tarkoituseriä silmällä pitäen, vaan se valitsee sen ikivanhan ja yksinkertaisen psykologian perusteella, jota *muodin psykologiaksi* nimitetään. Varustavtko kenties naiset mekkonsa ja takkinsa siksi avaroilla hihoilla, että he pitävät näitä maukkaampina ja tarkoitustaan vastaavimpina, kuin kapeita hihoja. Tahi pitävätkö he sileitä hihoja muutamina aikoina siksi parempina että niillä on ikuisia käsivarren muodosta johtuvia etuja? Ei suinkaan. Vaan jokainen vanhoillisimpaan saksalaiseen professoriin saakka on saanut jo kokea, että muodin uudet muodot tulevat ehdottomasti kuin salama pilvestä, että järjettömin ja epäkäytännöllisin raivaa vähitellen tien maun sentrumiin meidän aivoissamme ja lopulta miellyttää silmää siitä syystä, että se on tullut niin ja niin usein nähdyksi, ja koska meidän makumme vastustuskyky on siinä vähitellen purrut hampaansa tylsiksi. Kun yleisö kerran on ottanut vastaan nuortyylin, jota — minä muistelen Christiansenin huonekaluja — älykkäissäkkin piireissä pidettiin hyvänä, uutena mahdollisuutena, miksei se sitten voisi jonain päivänä mielihyvällä tervehtiä uudempia taideteollisuuden kehitysmuotoja!

Se on osaksi jo tapahtunut. Muutamissa piireissä, erittäinkin sellaisissa, joilla on varoja ja sivistystä, on jo nykyään muotina karttaa nuortyyliä ja antaa etusija uudemmalle, yksinkertaisemmalle, ei yksinomaan koristeluun perustuvalla tekovalle. Nämä ihmiset ovat ehkä nähneet useita taideteollisuusnäyttelyjä, ne lukevat myös etevä julkaisuja käytäntöön otetusta taiteesta ja

tulevat vakuutetuiksi niissä painostetusta edistyksen välttämättömyydestä. Joka tapauksessa ymmärtävät he nekin puhtaasti käytännölliset edut, jotka uudemmalla mukautuvammalla tekotavalla on. Mutta hekään eivät valitse hyvän maun mukaan, kaukana siitä. Tarvitsee vain nähdä, miten he täyttävät valmiiksi muodostetun huoneen, miten he käsittelevät seinäkoristeita ja tulisijoja, miten he asettavat seinille kallisarvoiset huonekalut, mitä ryhmiä he niistä saavat aikaan. Minä tiedän erään huoneen, jossa on tunnettu, paljonmainittu Bernhard Pankok'in naishuoneenkalusto ja sen lisäksi vielä täydennys uudenaikaisesta tyyny-huonekalustosta, koska huone ei täytynyt tarpeeksi Pankokin kalustolla. Pankokin huonekalut ovat siroja, elegantteja ja vaativan hienoja, niiden muodot hentoja, hermostuneita oikullisia, ne ovat hieno-osaisia melkein värisevän hentoja. Taas mainitut tyynyhuonekalut ovat kirstumaisen ankaroita, nelikulmaisia tempelimäisen jäykkiä, kuin muinais-assyrialaiset, kivi-istuimet paksuseinäisiä ja kömpelöjalkaisia — lyhyesti sanoen on kamalaa nähdä molempia kalustoja vierekkäin ahtaalla alalla. Molemmat ovat tavallaan hyviä, mutta maku, joka ne valitsi ja sovitti yhteen ei ollut hyvä. Ei se ollut huonokaan, mutta sitä ei yleensä ollut olemassa. Sillä tässä ei ole esteettinen arvostelu valinnut, vaan muoti. Jos yleisö antaa etusijan hyvälle esineille, niin ei se sitä siksi tee, että sillä olisi hyvä maku. Sillä todellisuudessa yleisöllä ei ole makua ensinkään.

Siitä seuraa: Yleisö on vaikutuksen alainen. Kenen vaikutuksen alainen? — Kaikkien, jotka vaikuttavat muotiin, Ei yleisö halua huonoa. Se haluaa sitä, mikä on muodissa, ja muoteja voidaan tehdä.

Tästä johdutaan siihen, ettei kauvan enään ole surkuteltava sitä, kuinka esteettinen arvostelu ja yleisön maku voitaisiin parantaa. Vaan täytyy vaikuttaa kansan aistimiin. Täytyy näyttää ja yhä uudelleen näyttää. Tottumiskyky on suuri hyve,

josta ei kukaan ihminen ole vapaa. Täytyy kulkea kiertoteitä, täytyy tukahduttaa kansan vastustus yhä jatkuvana, itsepäisenä vaikutuksena silmään; siitä ei ajan pitkään kukaan voi jäädä vapaaksi. Perustelut saavat ainoastaan sen vakuutetuksi, joka on tottunut abstraktiseen ajattelemiseen, jolle henkisetkin käsitteet ovat todellisia realiteetteja. Mutta aistimelliset vaikuttimet, joita keskeyttä uudistetaan, saavat lopulta rikastuneen teurastajankin puolelleen.

Tästä seuraa kehoitus taiteilijalle: tehdä työtä, näyttää, saada liitto aikaan teollisuuden kanssa. Kauppiaalle jää tehtäväksi ottaa hyvää ja uutta pelkäämättä ja luottamuksella vastaan. Yleisö ei karta vaikutuksia, vaan se on kiitollinen jokaisesta pysyväisestä suunnasta, joka sille annetaan. Mitä jokainen puotityttö tekee naisten tavara-kaupassa viisikymmentä kertaa päivässä, nimitään neuvoo ottamaan tahi jättämään, esiintyy jonkinlaisena ohjaajana, se toki lienee mahdollista tottuneelle, sivistyneelle myöjälle matto-, rautatavara- tahi korutavaraliikkeessä.

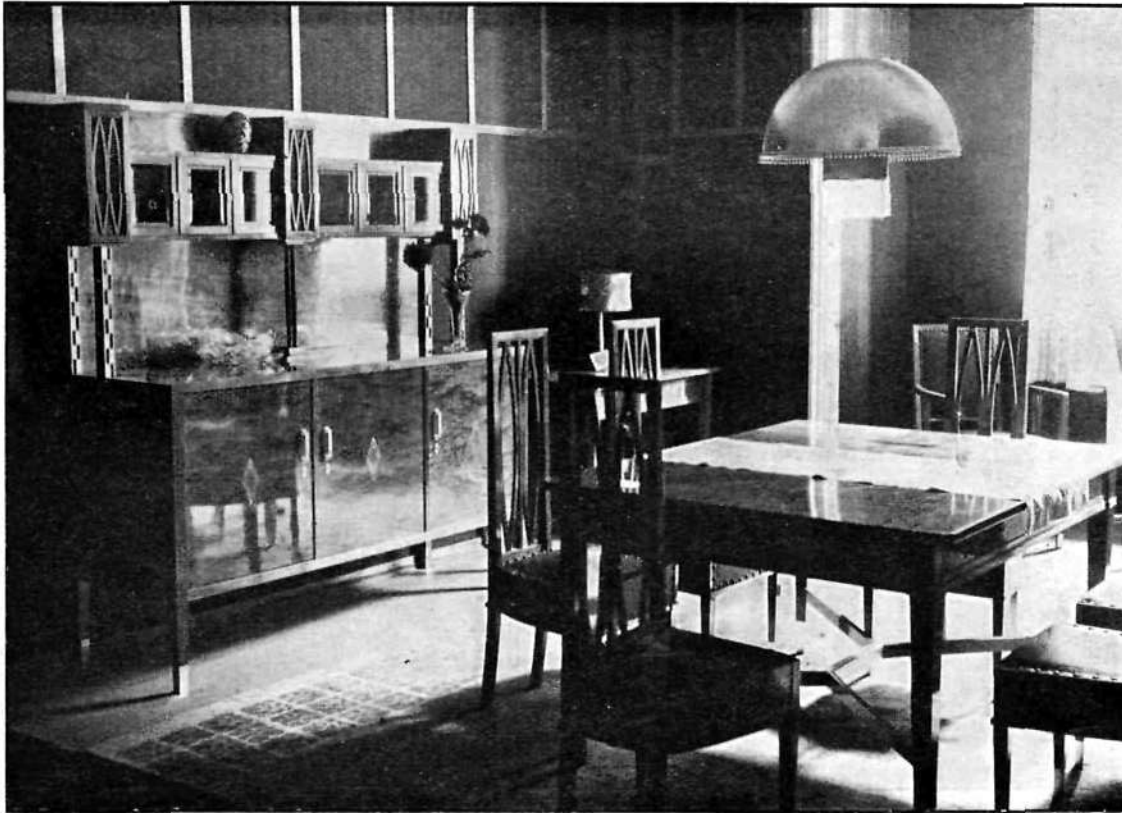
Aistimiin vaikuttaminen, vetoaminen tottumuksen ja jäljittelyhalun sosiaalisiin hyveisiin eivät ensinkään ole hyljättäviä, pintapuolisia välikappaleita, kun on kysymyksessä hyvän aikaansaaminen. Päinvastoin verrattuna ymmärrykseen vetoamiseen, ovat ne syvempi, kansanomaisempi kasvatustapa. Ei koskaan ole tyylistä toiseen johdettu intellaktuaalisien sysäyksien vaikutuksesta. Määrävänä tässä oli aina erehdyttävä tekijä, muoti, joka on tehnyt yleiseksi syvälläolevat, oikeutetut realiteetit. Voluntaristisen filosofian kannattajina sanomme me: Ymmärrys ja äly tuottavat ainoastaan arabeskeja ja koristeita, joita on entisyydeltä opittu.

Mutta se, joka vetoaa tahtoon, s. o. aisteihin ja vaikutelmaan, se ei hiekalle rakenna.

Wilhelm Michel.

(Innen-Dekoration.)

TEOLLISUUSNÄYTTELYSTÄ

BOMANIN RUOKASALIN KALUSTO

Teollisuusnäyttelyn johdosta Helsingissä v. 1908.

7 p:nä Heinäkuuta avattiin täällä Helsingissä Suomen Teollisuuden harjoittajain liiton toinen yleinen teollisuusnäyttely. Se oli nyt lähes kaksikertaa lukuisammin edustettuna, kun edellisellä kerralla v. 1906, joka oli ensimmäinen sen toimeenpanemista näyttelyistä. Epäilemättä tulee näillä näyttelyillä olemaan ajanpitkään arvaamattoman suuri merkitys maamme teollisuuden, ja taideteollisuuden kehitykselle, kun vaan ne suuremmalla huolella järjestetään ja niistä enempi huolta pidetään. Toistaiseksi näyttää siltä, kun ei näytteille panijoilla olisi vielä kylliksi respektiä näitä näyttelyitä kohtaan. Moni ilmoittautuu, ja jää sitten pois ilman muuta, tai asettuu kilpailun ulkopuolelle. Toiset jäävät taasen odottavalle kannalle ja tahtovat nähdä ensin mitä toiset panevat näytteille ja tuleeko siitä mitään vai ei.

Niinpä esimerkiksi herättää huomiota, että niin moni Helsingin suurista puuseppätehtaista on jäänyt pois tästä näyttelystä. Poissa ovat Suomen puuseppätehdas, Helsingin puuseppätehdas, O. Y. Siltasaaren puuseppätehdas, John Erikson ja Suo-

men Yleisen käsiteollisuusyhdistyksen Puuteollisuusammattikoulu y. m. Samoin ovat poissa kaikki paperitehtaat, kivenhakkaajat, kaikki lasi-, fajanssi- ja porsliinitehtaat, lasin maalaajat mosaikki miehet, ei edes savenvalajatkään ota osaa. Eivät ole kultasepätäkään pahemmin innostuneita, mutta ompahan kumminkin yksi antautunut. Kellosepistä ei ole puhettakaan. Entäs sitten Suomen Käsiyön Ystävät ja Rauman pitsien tekijät —? Paljon niitä on poissa eri teollisuuden haaroja, mutta mihinkähän ne kaikki sopisivatkaan, jos ilmoittautusivat, ja siihen suuntaan sen kumminkin täytyy ajanpitkään kehittyä. — No ehkenpä siihen sitten keino keksitään, jähkä sinne asti päästään.

Niin, näiden näyttelyiden täytyy kehittyä siihen suuntaan, että jokainen pitää kunnian asianaan esiintyä niissä. Valitettavasti ollaan toistaiseksi kaukana siitä päämäärästä. Näiden näyttelyjen eteen täytyy tehdä paljon enempi työtä, ennen kun ne saadaan kunnolla järjestetyiksi. Täytyy myöntää, että järjestämiseen nähden tuottaa suurta

TEOLLISUUSNÄYTELYSTÄ

HIETALAHDEN O.-Y. SALINKALUSTO

hankaluutta se, että näyttelyesineet saapuvat tipumalla, ilmoittautumisesta huolimatta. Mutta oli miten oli, enämpi yhtenäisyyttä ne joka tapauksessa kaipaavat. On varattava tilaa niin runsaasti että eri ryhmät voidaan todellakin ryhmiksi järjestää, eikä niin kun nyt esimerkiksi, että samaan ryhmään kuuluvia esineitä saa hakea rakennuksen kaikista kolmesta kerroksesta. Sitä ei suinkaan tarvitse pelätä, että ei vaihtelua kylliksi saataisi, tai että yksipuolisuutta sen kautta syntyisi, että samanlaiset kilpailevat esineet asetettaisiin liki toisiaan.

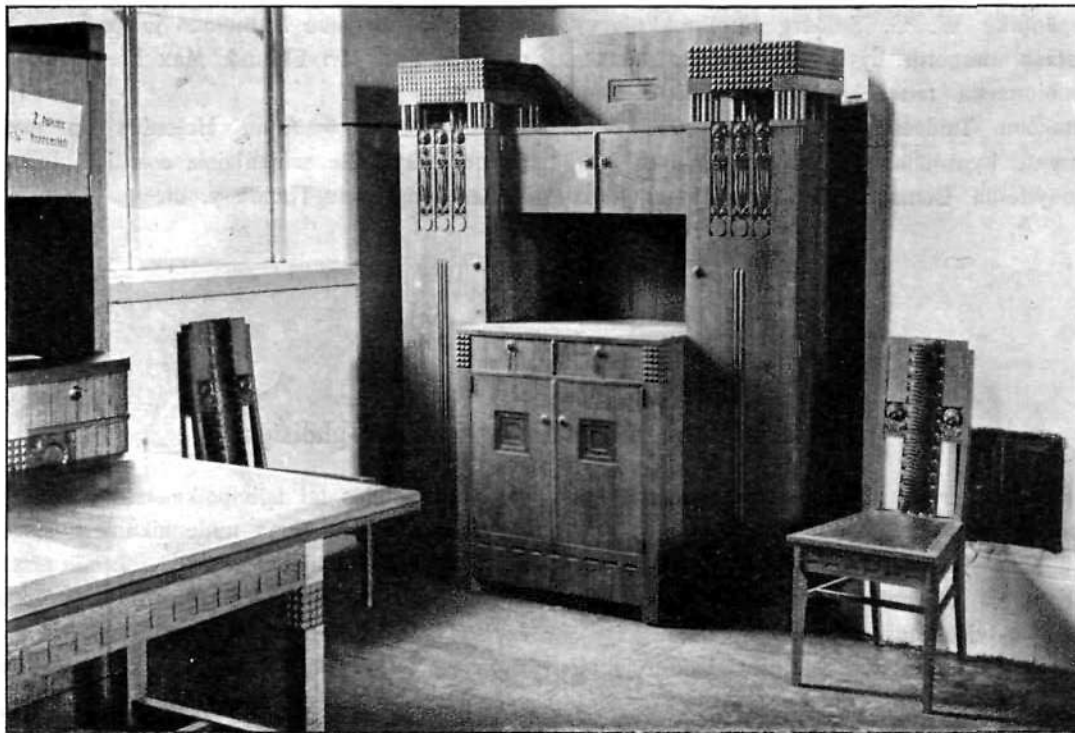
Huonesisustukseen kuuluvaa taideteollisuutta ei tässä näyttelyssä paljonkaan ole. Parhaiten siellä on edustettuna huonekaluteollisuus, mutta niinkuin jo ylempänä mainittiin on siitäkin osastosta moni huomattava firma jäänyt pois. Arvelin tässä sivumennen vähän „kritiseerata“ sitä tapaa, mitä on noudatettu palkintoja jaettaessa tässä ryhmässä.

Näyttää siltä kun ei olisi käytetty mitään absoluuttista arvonmittaria näitä esineitä arvosteltaessa, vaan on jaettu ensimmäinen palkinto sille mikä kilpailuun osaa ottaneista parhaimmalta näyttää. Se mikä huonekaluissa on asetettava ensisijalle on niiden taiteellinen arvo, jonka ollakseen täydellinen täytyy löytää käytännöllinen muoto. Siis ensimmäisellä eniten määrävällä sijalla taiteellisuus ja käytännöllisyys, toisella sijalla työn puhtaus ja suorituksen vaikeus (työtavan arvo). Ne

ovat nämä ominaisuudet jotka antavat huonekaluille kokonaisvaikutuksen.

Tältä kannalta katsoen olisi ensimmäistä palkintoa tässä ryhmässä tuskin laisinkaan voinut jakaa niistä huonekaluista, joita oli pantu näytteille, varsinkin kun vertaa näitä kilpailun ulkopuolella oleviin N. Boman'in näytteille panemiin ruokasalin ja herran huoneen kalustoihin. Ne ovat tyylikkyudessa ja hienostuneessa maussa paljoa edellä palkinnon saajaa. Ja kuitenkin on tämä firma jäänyt näyttelystä pois suureksi osaksi siitä syystä, että ei ole mielestään tilaisuudessa panemaan näytteille parasta mitä voi aikaansaada. Ja sitten toisen palkinnon saajat. Meillä on rinnakkain samanarvoisiksi palkittuina N:o 54, N:o 56 N:o 63 ja N:o 65.

Ensimmäinen on pannut näytteille ainoastaan yhden yksityisen pienen kaapin, jolla päälle päätteeksi ei ole mitään silmäänpistävää tarkoitusta ja vielä vähemmin mitään taiteellisuutta eri muotojen eikä väritykseen nähden eikä suinkaan työn teknillinen suorituskaan osoita mitään erikoisempaa. Tämä on palkittu samanlaisella palkinnolla kun esim. N:o 56 jolla on näytteillä ryhmä kolmesta eri huonekalustosta, joilla on taiteellista arvoa muotoihin nähden. Esim. puuleikkaukset näissä huonekaluissa ovat sangen taitavasti suoritettut.

TEOLLISUUSNÄYTELTYÄ

J. SYRJÄNEN, ESPOOSTA. RUOKASALIN KALUSTOA

N:o 63 on pannut näytteille yksinkertaisen ja siron sänkykamarin huonekaluston ja sitä paitse nahkapäällystäiset nojatuolit ja sohvaa.

N:o 65 on koko sievä naishuoneen kalusto, mutta siinä löytyy jäsennyksiä, jotka ovat puun luonteelle sopimattomia ja toisekseen on kaapissa liian pienet suhteet muihin huonekaluihin nähden.

Tämän johdosta tulee ajatelleeksi, sopiiko yhdellä ainoalla näin vähäpätöisellä esineellä lainkaan kilpailla huonekalukilpailussa. Sillä tässä tapauksessa ei suinkaan voida arvostella huonekaluston kokonaisvaikutusta eikä sen käytännöllisyyttä tämän ainoan kappaleen perusteella.

Vaadittakoon huonekalukilpailuun osaaottavilta kokonainen ryhmä, tai ainakin kaksi huomattavinta esinettä kustakin kalustosta; yhden ainoan vähäpätöisen esineen perusteella ei voida mitään sanoa koko huonekalustosta. Se on sitäpaitse epäoikeutettua muihin nähden jotka panevat arvostelulle alttiiksi koko kalustonsa.

Puunleikkaajina esiintyy ainoastaan taiteilija Friedl, joka jo pitkät ajat on saanut esiintyä melkein ainoana tämän taideteollisuuden edustajana. Hän on pannut näytteille monta taitavasti suoritettua pikku esinettä ja mainittakoon tässä kiekonheittäjä joka oli veistetty kolmella eri kehitystasolle. Sen näkemisessä oli paljon oppimista tätä teollisuutta harrastavalla.

Leikkikaluteollisuudessa on meille yhtäkkiä

avautunut uusi teollisuuden haara, joka lyhyessä ajassa on kehittynyt koko pitkälle. Mainittakoon vaan tässä näyttelyssä esiintyvistä, ensimmäisellä palkinnolla palkitut Helly Häggman ja Otto Nylund. Edellinen on pannut näytteille hienosti stiliseerattuja eläinmuotoja, hyvin tehtyjä ja hauskaasti väritettyjä. Piirustuksia ovat laatineet muunmuassa sellaisetkin miehet kun Gallén-Kalela ja Ivar Thomè y. m. Lystiä ovat Nylundinkin kappineet, erittäinkin kitaansa aukovat sudet ja karhut, nyökkivät pukit y. m. Ei ne paljon anna perään edellisille tekeleille, ja näyttävät saaneen jo koko laajan ostajapiirinkin.

Yläkerrassa esiintyy pari amatööriteollisuuden harjoittajaa keramiikkitoillään Neidit Aina Eklund ja Elin Juselius.

Ei voi muuta kun kiitellä näitäkin töitä, joskin Taideyhdistyksen arpajaisissa näimme vieläkin hienompia töitä neiti Wirvan mallien mukaan tehtyinä. Merkillistä että tällä alalla ei ole kehittynyt huomattavampaa teollisuutta vaikka yksityisten suorittamia töitä jo niin kauvan on ollut tarjolla. Sanotaan viimeksi mainitun taiteilijan tarjonnan näitä harvinaisen hienoja mallejaan eräälle tšekäläiselle suuremmalle porssiinitehtaalle, mutta nämä eivät ottaneet malleja vastaan vaikka olisivat ilmaiseksi saaneet! Lieneekö syynä se, että eivät kykenisi töitä tarpeeksi halpoihin hintoihin suorittamaan.

Metalliteollisuuden alalla mainittakoon läkki- ja

peltisepänliike W. G. Solberg uuniluukkuineen, vanhastaan tunnettu hyvin suoritetuista töistään.

Hienoimmista taiteellisesti suoritetuista töistä mainittakoon Taidetakomo „Koru“n Sähkö- ja öljylamput, kynttilälajalat ja kirjoitusneuvot jotka ovat näytteillä Boman'in puuseppätehtaan osas-

tossa. Piirustusten laatijoiden joukossa on nimiä sellaisia kun Jarl Eklund, Max Frelander, Väinö Keinänen y. m.

Asemapäällikkö Allan Helenius on myöskin pannut näytteille samanlaisia esineitä piirustajina Valter Jung, Ivar Thomé y. m.

Köpenhaminan Akateeminen Arkkitehti-yhdistys

on perustanut piirustusaputoimiston, jonka tarkoituksena on:

1) hankkia vähempivarisille piirustuksia käytännöllisiin ja terveellisiin rakennuksiin, pitäen silmällä yksityisen toivomuksia ja varoja.

2) tarkastaa sellaisten valmiiksi laadittuja piirustuksia.

3) opastaa rakentajia vastaamalla ilmaiseksi heidän puoleltaan tehtyjä kysymyksiä.

Tämän laitoksen alkuvaiheena näyttää olleen „Dansk Tidsskrift“issa“ pari vuotta sitten ollut kirjoitus „Folket og Architekturen“, jossa sanottiin, että tulisi kiinnittää enemmän huomiota maaseutuun, sillä se alkaa aina enemmän ja ikävemmän näköiseen suuntaan muuttua muotoaan, sillä maaseudulle luonteenomaiset ristikkoseinärakennukset kunnianarvoisen kirkon ympäriltä alkavat kadota ja jättää sijaa mitä mauttomille eri tarkoituksiin käytettävälle rakennuksille. Asianlaitahan on kuitenkin niin, että kaikki ne pienet rakennustehtävät, jotka yhä uudistuvat sadottain ja tuhansittain ainoastaan vähän toinen toisestaan poiketen, ne yhdessä enimmin määräävät kaupungin tai kylän rakennuksellisen ulkomuodon. Jokaiselle raatihuoneelle tai kirkolle, joka rakennetaan, tehdään satoja tehtaita tai lähetystaloja ja taas jokaiselle tehtaalle satoja asuinrakennuksia. Taide taas ei ole tähän asti ollut juuri missään tekemisissä tämän suuren rakennustoiminnan kanssa. Arkkitehtien olisi tässä suhteessa opittava tuntemaan vastuunalaisuutensa. Sillä ei liene vaikea osoit-

taa, että tehdas tai talonpoikaistalo voi olla käytännöllinen sekä aivan uudenaikaisesti sisustettu olematta silti kauhistus silmälle. *Eihän tässä tule kysymykseen suurten varojen käyttö eikä ulkonainen koristelu aikaansaamaan hyvää arkkitehtuuria, vaan se on etsittävä enemmän oikeista, hyvistä suhteista oven tai ikkunan muotoihin nähden, siis kaikesta sellaisesta, minkä voi saada aikaan ilman rahoja.*

Perustetun „piirustusavun“ kautta toivovat arkkitehdit voivansa hyväntekevästi vaikuttaa pikkurakennustaiteen kehitykseen. Kuitenkin lausutaan varsinaisesti se ajatus, että ei suinkaan ole tarkoituksena vastustaa pikkurakennusmestarien työtä, kun he „piirustavat taloja“, vaan päinvastoin saada aikaan yhteistyötä heidän kanssaan, kuten ohjelmapykälässä sanotaan „tarkastamalla tehtyjä piirustuksia“.

Tämä näyttää olevan hyvä keksintö, jolla tosiaankin ehkä voidaan saavuttaa jotakin tehokasta, mikäli vaan sopivalla tavalla saataneen suurempaa kannatusta väestön puolelta, ja mikäli yrityksen johtajat eivät väsy varmasti useinkin epäkiitollisessa ja vaivaloisessa tehtävässään.

Samantapaista aatetta koettivat arkkitehdit Wahlman ja Östberg toteuttaa Ruotsissa muutama vuosi sitten, vaikkei tuota hyvää tarkoitusta silloin tarpeeksi ymmärretty. Ehkä nyt jo olisi aika tullut ottaa asia yhteiseksi meidänkin maassamme arkkitehtien keskuudessa. Siinä on varmasti sivistyksellinen lähetystyö täytettävänä.

Kotitaiden VIII:n sisällys: Kirjoituksia: Joseph Olbrichin muistolle, kirj. Gustaf Strengell. — Yleisön maku, Innen-Dekoration. — Teollisuusnäyttelyn johdosta Helsingissä v. 1908. — Köpenhaminan Akateeminen Arkkitehti-yhdistyksen piirustusaputoimisto. :--: Kuvia: Teollisuusnäyttelystä.

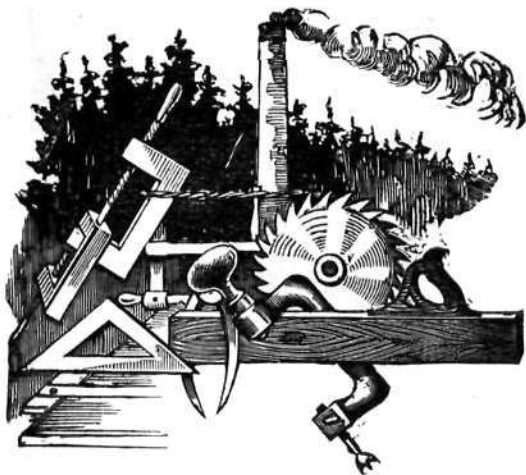
HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS

Lastenkotok. 5

OSAKEYHTIÖ

- Helsingissä -

Sähköosoite:
PUUSEPPÄ
Puhelin 13 53

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattioita sekä kaikkia puusepän alalle kuuluvia töitä.

Sanduddin

Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 49 79
on maamme vanhin, suurin ja ajan-
mukaisemmin järjestetty erikoisliike

Tapetti ja Mattoalalla

Haaraosasto Wiipurissa Aleksanterin-
katu 19 telef. 13 05

A. ALM'in

Tapetti- ja Värikauppa

Iso Roopertink. 1.
myy kaikkia lajia

Maalarivärejä ja suteja

sekä värjättyjä ja painettuja

Linoleummattoja.

Vahakankaita, Tapetteja, Friisejä ja Nauhoja
y. m., y. m.

ERIKOIS-LIIKE

TAITEELLISILLE

UUTUUKSILLE

Tapettien,

Friisien

ja

Linoleumien alalla

HELSINGIN UUSI

TAPETTI LIIKE.

UNIONINKATU 28.

W. Salvén

Puhelin 924.

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 — Puhelin 22 20.

Myy ja järjestää kaikenlaatuisia koruompeluja, kuin myös kutomatöitä.

Suomen Kultaseppä-O.-Y.

Aleksanterink. 15.

Edullisin kulta-, hopea- ja uusihopea
y. m. esineitten osto- ja tilauspaikka.

Huokeimmat hinnat!

Myymälöitä: Turussa Aurank. 12; Tampereella Kauppak. 8.

Westerlund & C:o

Telef. 11 17 Helsinki Telef. 11 17

Parhaimpia Kone-, Sylinteri-
y. m. öljyjä. — Konsisteeri-
rasvaa, Vaseliiniä, Tärpättiä,
Pakninkia, Konehihnoja,

Trasselia, Nuuraa, Presen-
ninkiä, Ulkolaisia puulajeja,
Liimaa, Armatureja, Ruis-
kuja y. m.

Hietalahden Osakeyhtiö

Höyläys-, Puuseppä- & Huonekalu-
tehdas, Verhoilu- & Koristetyöpajat.

Helsingissä, Hietalahdenrannan ja Nuoranpunojankadun kulmauksessa. Puhelin 48. Huonekalunäyttely Nuoranpunojankadun 2:ssa & Lundqvist'in Liikepalatsissa, Puhel. 37 84.

Suomen Väri & Vernissatehdas Osakeyhtiö

Etelä Esplanadinkatu 8 Puhelin 85 Helsinki Haaraosastoja: Porissa, Viipurissa ja Turussa

Englantilaisia, ranskalaisia, hollantilaisia ja saksalaisia piirustusaineita, harppilaatikoita, piirustuslautoja, tussia, vesivärejä y. m. y. m. Suurin varasto kaikellaisia kuivia ja tuoreita värejä, vernissoja, öljyjä, lakkoja, sutija, liimaa y. m. maalarin tarpeita.

Jälleenmyyjille edullisin ostopaikka.

JOHAN ERICSSON

PUUSEPÄNTEHDAS JA
HUONEKALUJEN TAIDEATELIEERI
HALLITUSKATU 14.

Sekä puusia että teräksisiä
HIHNAPYÖRIÄ,
oikeita Jenkins Venttiiliä,
CARBORUNDUM KIVIÄ,

Kaikellaisia 1:ma
KONEHIHNOJA
ÖLJYJÄ

ja voiteluaineita, trassella,
letkuja ja pakninkia.

Osakeyhtiö T. E. CRONVALL.

A.-B. K. H. Renlund O.-Y.

Rakennusaineita.

Valurakennusaineita, Rautapalkkia, Rata- ja Raitiotiekiskoja, Sementtiä, parhaimmilla merkeillä varustettuja.

Tulenkestäviä- ja Punasia tiiliä.

Sammutettua ja sammuttamatonta kalkkia, Kattopeltiä, mustaa ja galvanoitua, Katto- ja Seinähuopaa, Pinkopaperia, Asfalttilakkaa, Kivihiilitervaa, Puutervaa.

Ikkunalasia.

Korkkimattoja.

Ovi- ja Ikkunaheloja uusinta mallia.

S. Vuorio

Maalariliike ja
Tapettikauppa

Aleksanterinkatu 9. Helsinki.

Viiniläinen Huonekalu-Varasto

Rydman & C:o

Aleksanterink. 11.

Kaikenlaatuisia huonekaluja, kankaita, verhoja, uutimia, mattoja y. m.

Erikoisosasto amerikalaisia konttorihuonekaluja.

LEVITTÄKÄÄ KOTITAIDETTA!

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus-

tarpeiden kauppa

Helsingissä - Pohjois-Esplanadinkatu 43.

Kaikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita

Halvimpiin hintoihin.

P. Sidorow

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suomen suurin konekauppa!

::: Konttori ja Konenäyttely :::

Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7
(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vasta-
pää Yhdyspankkia.)

Suurittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaatoksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehtaita puumassatehtaita y. m.

::: Pyytäkää erikoistarjous! :::

Hyvin lajiteltu varasto:

Tapetteja, reunuksia,

korkkimattoja ja

rullakartiineja

Viipurin Tapettikauppa

KARL LAGERBLOM

Helsingissä Aleksanterink. 50.

Tel. 20 94.

K. LINDROTH'in

KORISTE- JA RAKENNUS-

TAKEITTENTEHDAS

Helsinki - - Tel. 24 95.

Valmistaa takorautatarpeita niinkuin kattokoristeita, porraskäytävä- ja veranda-aitoja, porttia, palotikapuita sekä kaikkia Esen luokan sepänliikkeeseen kuuluvia töitä, esim. Takorautaisia hauta-aitoja ja ristiä, puutarha-aitoja, kynttiläkruunuja y. m.

Helsingin Sementti- & Asfalttiliike

JOHN NORDBERG

Puhelin 40 03.

Tekee kaikkia sementti- ja asfalttialaan kuuluvia töitä ympäri koko maan. Kohtuulliset hinnat.

JULIUS TALLBERG

Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja

Kullattua KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.
Eri malleja piirustusten mukaan toimitetaan mitä pikimmin tehtaalta

Erilaatuisia huonekalulukkoja

Rokkolan hyväksi tunnettua PEILILASIA määrättyissä suuruuksissa suoraan tehtaalta.

Juho F. Aaltosen

Tapettikauppa

Erottaja N:o 11.

Puhelin 33 65.

Varasto aistikkaita tapettia kaikista KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN tehtaista. — Friisiä, reunuksia, kullalistoja, korkkimattoja, pinkopaperia ja — — — pahvia y. m., y. m. — —

Rakentajat huom.! ■ ■ Rakentajat huom.!

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsä, riukuja, lankkuja, lautoja, telinelankkuja, halloja y. m. myy

Helsingissä, Vladimirikatu 11.
Puhelin 37 56.

Niilo Ahlgren

VÄREJÄ JA
PIIRUSTUSTARPEITA

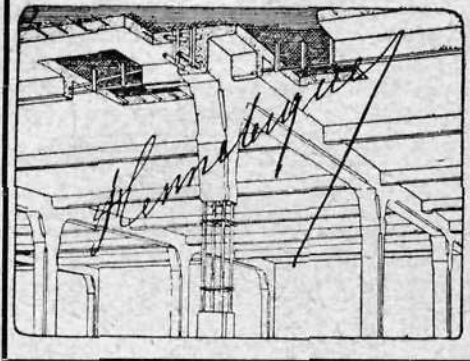
Arkkitehtejä, insinöörejä,
geologeja varten. —

Parhaita tunnettuja merkkejä! — Huokeat hinnat!
Antink.29 (Polyt. Yhd. talo).

I. Holmgren

Puhelin

28 91

Puhelin

28 91

Aug. Kiökemeister

| — Helsinki. — |

Suorittaa kaikenlaisia rautabetoni konstruktioneja

„Hennebique systeemin“ mukaan.

Keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-laitoksia!

Arvoisille rakennusherroille, arkkitehteille ja rakennusmestareille saan täten ilmoittaa, että nyt kun olen maailmankuulun toimiminen

Rietschel & Henneberg, G. m. b. H.

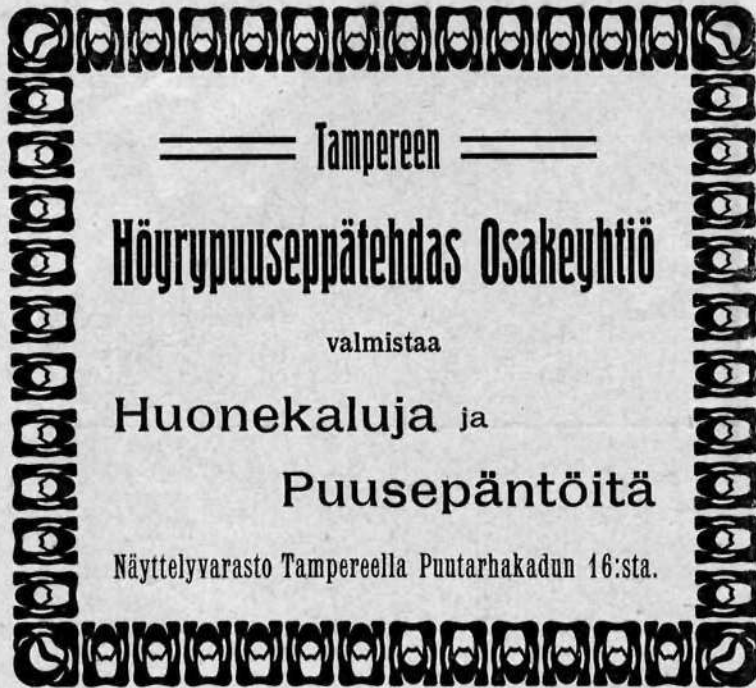
kanssa Berliinissä tehnyt sopimuksen yhteistyöstä, on minulla tilaisuus keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-alalla suorittaa töitä uusimpain periaatteiden ja uusimpain kokemusten mukaan mitä tällä alalla on. Toiminimi Rietschel & Hennebergin monivuotinen kokemus sekä asema yhtenä mannermaan etevimmistä liikkeistä tällä alalla takaa kaikissa suhteissa ensiluokkaisen työn.

Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään pyynnöstä.

Kunnioituksella:

ROB. HUBER.

Helsinki.

== Tampereen ==

Höyrypuuseppätehdas Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja

Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella Puutarhakadun 16:sta.

Tampereen Rakennuskonttori

myy halvimmalla

Kalkkia, sammutettua ja sammuttamatonta.

Sementtiä, Lomma, Danmark ja Quinstorp.

Tulenkestäviä tiiliä ja savea.

Ikkunalasia, Tapettia, pingopaperia ja pahvia

Maalitarpeita ja **Värnissoja**.

Rakennustarpeita ja **Työkaluja**.

Konetarpeita ja **Öljyä**.

Rautatiekiskoja ja **└-rautoja**.

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

Tehdas, Konttori ja Varasto FREDRIKSBERGINKADUN 13-15. Puhelin 270.

MYYPÄ: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori, ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuusosalalle kuuluvia töitä.

MYYPÄ: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuina ja pilkottuna sekä kotiinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsii, vasioia ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

Lång & Leppäaho Osakeyhtiö

Aleksanterink. 13. - Puhelin 143.

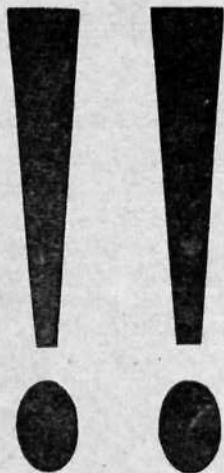
Konttori- ja kirjoitustarpeita
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.

— Konttorikalustoja. —

**SINIKOPIOITA
RUSKEAKOPIOITA
VALKOKOPIOITA**

VALOKUVA
PIIRUSTUKSIA, KONEITA,
HUONESISUSTUKSIA Y. M.

TOIMITTAA VALOKUVAUSTÖITÄ
AMMATTIMIEHILLE.

== Helsingin == Rakennusainekauppa Osakeyhtiö.

Itä Heikinkatu 3.

Haaraliike Sörnäisissä Hämeenkatu 2.

* * Rakennusaineita, Rautatavaraa, * *

* * Värejä ja Öljyjä, Talouskaluja, * *

Pyytäkää Hintailmoituksiamme!